

Amelia Kończal, Uniwersytet Gdański, Wydział Ekonomiczny

WSTĄPIENIE POLSKI DO STREFY EURO W OPINII POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWA

Abstrakt

Kwestia przystąpienia Polski do strefy euro ma charakter wielowymiarowy i wykracza daleko poza sferę czysto gospodarczą, obejmując również aspekty społeczno-psychologiczne oraz polityczne. Przeprowadzone badanie ankietowe ujawniło wyraźny sceptycyzm polskiego społeczeństwa wobec przyjęcia wspólnej waluty. Polacy obawiają się przede wszystkim wzrostu inflacji i pogorszenia swojego standardu życia, a złotego postrzegają jako gwarancję stabilności i niezależności gospodarczej. Badanie wykazało ponadto, że poziom wiedzy Polaków na temat mechanizmów i konsekwencji wprowadzenia euro jest niewystarczający, a głównym źródłem informacji w tej kwestii pozostają media społecznościowe, telewizja i Internet, a nie specjalistyczne źródła eksperckie. Uzyskane wyniki potwierdziły hipotezę badawczą, zgodnie z którą stosunek polskiego społeczeństwa do strefy euro jest uwarunkowany zarówno bieżącą sytuacją gospodarczą w kraju i w Unii Europejskiej, jak i poziomem świadomości obywateli na temat skutków zmiany waluty. Wnioski płynące z badania wskazują, że bez poprawy jakości debaty publicznej i upowszechnienia rzetelnej wiedzy na temat euro, nastawienie Polaków do integracji walutowej pozostanie przeważnie negatywne.

Słowa kluczowe: euro, integracja walutowa, opinie społeczne, kryteria konwergencji

Wprowadzenie

Euro to waluta, której powstanie miało na celu wzmocnienie integracji Unii Europejskiej na wielu płaszczyznach. Miała ona ułatwiać między innymi handel międzynarodowy, obniżając koszty przewalutowań w trakcie transakcji, zapewniać finansową stabilizację dla krajów tę walutę posiadających oraz koordynować politykę monetarną państw członkowskich¹.

Celem artykułu jest ukazanie nastawienia społeczeństwa polskiego do strefy euro, a co za tym idzie, do wprowadzenia wspólnej waluty europejskiej jako waluty krajowej. Badanie miało na celu skupienie się na analizie zarówno wiedzy Polaków na tematy związane z wprowadzeniem euro (m.in. znajomość kryteriów konwergencji, wiedza na temat wpływu kursu na gospodarkę), jak i na poznaniu osobistych opinii opierających się głównie na preferencjach i zwyczajach względem waluty. Wnioski oraz dane przedstawione w artykule oparte zostały na wynikach badania ankietowego. Celem badania ankietowego było:

¹ K. Gajewski et al., *Integracja finansowa w Europie po wprowadzeniu euro. Przegląd literatury*, „Materiały i Studia - Narodowy Bank Polski”, 2012, Zeszyt nr 277.

- poznanie opinii respondentów na temat przyjęcia euro w najbliższej przyszłości;
- analiza źródeł pozyskiwania informacji na temat euro przez respondentów;
- identyfikacja poziomu wiedzy Polaków na temat zagadnień związanych z przyjęciem euro przez Polskę, takich jak kryteria konwergencji;
- identyfikacja opinii respondentów na temat skutków, jakie wprowadzenie nowej waluty będzie miało dla gospodarki narodowej i handlu międzynarodowego;
- poznanie, w jaki sposób - zdaniem Polaków - zmiana waluty wpłynie na inflację oraz ich życie codzienne;
- identyfikacja czynników kształtujących pozytywne lub negatywne podejście obywateli do integracji walutowej.

Hipoteza badawcza zawarta w artykule zakłada, że stosunek społeczeństwa polskiego do strefy euro jest uwarunkowany sytuacją gospodarczą w kraju oraz poziomem wiedzy o konsekwencjach zmiany waluty.

Na potrzeby opracowania artykułu wykorzystano polską i zagraniczną literaturę naukową, dotyczącą zagadnień związanych z genezą Unii Europejskiej, wprowadzeniem euro, znaczeniem kryteriów konwergencji oraz wpływem nowej waluty na gospodarkę krajową i handel zagraniczny.

Badanie mające na celu poznanie opinii Polaków na temat przystąpienia Polski do strefy euro przeprowadzono z wykorzystaniem ankiety internetowej, w której wzięło udział 84 respondentów. Do realizacji badania posłużono się anonimowym formularzem badawczym, utworzonym za pomocą narzędzia Microsoft Forms. W celu pozyskania danych ankietowych respondentom udostępniono internetowy formularz ankiety poprzez różne portale społecznościowe.

Próbę badawczą cechują następujące właściwości:

- liczba ankietowanych: $n = 84$;
- okres realizacji badania: 26.04 -10.05.2025 r.;
- jednostka badana: kobiety oraz mężczyźni w przedziale wiekowym od poniżej 18 roku życia, do powyżej 65 lat.

Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły kobiety (63 osoby, tj. 75% respondentów), natomiast pozostałymi uczestnikami badania byli mężczyźni (25%). Przedział wiekowy badanych był statystycznie szeroki. Najwięcej osób zadeklarowało, że jest w wieku 18-24 lat (36%) oraz 45-54 lat (32%). Trzecią najliczniejszą grupą ankietowanych były osoby w wieku 35-44 lata (15 osób, tj. 18% respondentów). Natomiast grupę wiekową 25-34 lat

reprezentowało tylko 5 badanych (6%). Najmniej było osób powyżej 65 roku życia (5%), poniżej 18 roku życia (2%) oraz w przedziale 55-64 lat (1%). Badani równomiernie dzielili się pod względem miejsca zamieszkania. 25 osób (tj. 30%) zadeklarowało, że zamieszkuje miasta liczące od 100 do 500 tys. mieszkańców, 23 osoby (27%) mieszkają na wsi, z kolei 24% respondentów żyje w mniejszych miastach (do 100 tys. mieszkańców). Natomiast 16 osób (19%) zamieszkuje miasta powyżej 500 tys. mieszkańców. Wyniki badania wskazują, że głównie uczestniczyły w nim osoby reprezentujące dwa poziomy wykształcenia: wyższe (39 osób, tj. 46% respondentów) oraz średnie (42 osoby, tj. 50% ankietowanych). Pozostali badani to osoby z wykształceniem podstawowym (1%) oraz zawodowym (2 osoby, tj. 2%). Najczęściej wykonywaną przez ankietowanych profesją był pielęgniarz/ pielęgniarzka (26%, czyli 14 osób). W przypadku reszty badanych powtarzalność zawodów wynosiła maksymalnie 2 osoby na specjalizację zawodową.

Strefa euro w Unii Europejskiej: powstanie, kryteria konwergencji i państwa członkowskie

Unia Europejska jest instytucją międzynarodową, w ramach której działalności zostało utworzone euro. Organizacja ta powstała 1 listopada 1993 roku i funkcjonuje po dziś dzień. Jej ukształtowanie jest rezultatem trwających od dziesięcioleci procesów integracyjnych w Europie. Owa integracja miała przyczynić się do wzmocnienia konkurencyjności Europy na arenie międzynarodowej². Euro w roku 1999 zostało wprowadzone w formie elektronicznej w Finlandii, Francji, Irlandii, Holandii, Hiszpanii, Austrii, Luksemburgu, Belgii, Niemczech, Portugalii oraz Włoszech, czyli jedenastu krajach, które należały w tamtym czasie do Unii Europejskiej. Natomiast pozostałe cztery kraje należące do UE w 1999 roku nie przyjęły euro. Dania oraz Wielka Brytania skorzystały z wynegocjowanej klauzuli opt-out, która umożliwiała krajom zachowanie narodowych walut. Szwecja, mimo braku formalnej klauzuli opt-out, nie przyjęła waluty euro poprzez celowe niespełnianie kryterium kursowego ERM II, co służyło zachowaniu niezależności monetarnej³. Grecja pozostała poza strefą euro ze względu na niespełnienie kryteriów konwergencji. Wspólna waluta miała za zadanie zniwelowanie kosztów wymiany walut oraz poprawę pozycji Europy w oczach reszty świata⁴. W roku 2002

² M. Cini, N. Pérez-Solórzano Borragán, *European Union Politics*, Oxford University Press, Oxford 2016, s. 12.

³ E. Gronczewska, *Stosunek wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej do waluty euro na przykładzie Danii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Polski*, „Przegląd Europejski”, 2013, nr 1, s. 105-108.

⁴ K. Hadłów, *Potencjalne koszty i korzyści przystąpienia Polski do strefy euro*, [w:] *Problemy gospodarki i rynku pracy*, red. M. Gasz i A. Politaj, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2024, s. 71-74.

euro zaczęło obowiązywać już w formie monet i banknotów. Szerzej o celach UE mówi Traktat z Maastricht, podpisany w 1992 roku. Przewiduje on tworzenie zjednoczonej polityki gospodarczej oraz wprowadzenie wspólnej waluty, euro⁵.

W celu ograniczenia negatywnych skutków oraz wahań gospodarki, mogących wystąpić przy wprowadzaniu euro, ustanowiono kryteria konwergencji, czyli warunki, jakie musi spełnić kraj, by móc przyjąć walutę europejską. Historia pokazała, że zmiana waluty jest wymagającym krokiem dla koniunktury gospodarczej, który musi być zarówno dobrze przemyślany, jak i wprowadzony w odpowiednim momencie. W ramach wymogów unijnych wskaźnik wzrostu ogólnego poziomu cen nie może przekraczać 1,5 punktu procentowego średniej inflacji trzech państw UE o najniższej inflacji. Rentowność dziesięcioletnich obligacji rządowych nie powinna być większa niż 2 punkty procentowe średniej wartości rentowności tych samych trzech państw. Ponadto kraj aspirujący do przyjęcia euro musi mieć dług publiczny nieprzekraczający 60% PKB oraz deficyt budżetowy nie wyższy niż 3% PKB. Wymagana jest również przynależność do mechanizmu kursowego ERM II, w ramach którego kurs waluty krajowej wobec euro powinien przez co najmniej dwa lata pozostawać stabilny w granicach dopuszczalnych wahań, bez dewaluacji⁶.

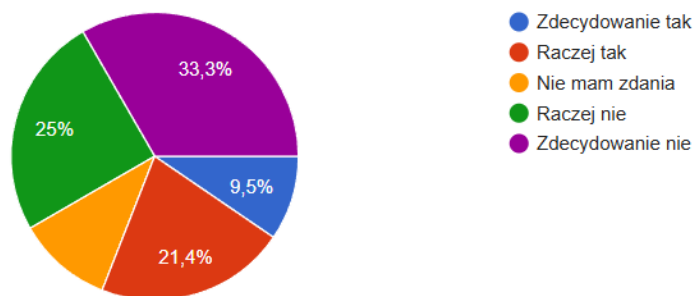
Spoleczne postrzeganie przystąpienia Polski do strefy euro

Badanie ankietowe miało na celu poznanie opinii społeczeństwa polskiego na temat wstąpienia Polski do strefy euro. Pytania dotyczyły ogólnego stosunku do wprowadzenia nowej waluty, zagadnień związanych z Unią Europejską, znajomości kryteriów konwergencji oraz ocen i odczuć dotyczących potencjalnego wpływu euro na gospodarkę państwa. Ankieta składała się z 21 pytań, w tym 16 merytorycznych, 4 metryczkowych oraz jednego dotyczącego wykonywanego zawodu.

Rysunek 1. obrazuje stanowisko respondentów dotyczącą przyjęcia euro przez Polskę w najbliższym czasie.

⁵ E. Łyżwa, *Euro jako wspólna waluta Europy: narodziny systemu, jego rola i perspektywy dla Polski.*, „Acta Scientifica Academiae Ostroviensis”, 1999, nr 4, s. 109.

⁶ W. Michalczyk, *Kryteria konwergencji polskiej gospodarki jako wyznacznik tempa integracji walutowej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, 2013, nr 756, s. 373-376.

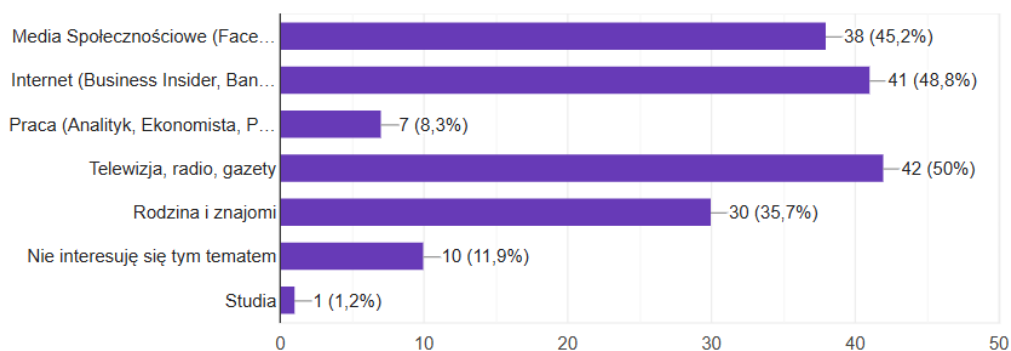


Rysunek 1. Poziom akceptacji respondentów dla przyjęcia euro przez Polskę w najbliższej przyszłości

Źródło: Opracowanie własne.

Dokonując analizy rysunku 1., można dostrzec, że większość respondentów nie popiera pomysłu przyjęcia euro przez Polskę w najbliższej przyszłości. Najwięcej badanych, bo aż 33%, zaznaczyło odpowiedź „Zdecydowanie nie”, natomiast 25% wskazało opcję „Raczej nie”, co łącznie potwierdza, że ankietowani z różnych powodów ekonomicznych lub społecznych nie wykazują gotowości do zmiany waluty na euro. Z kolei 10% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „Zdecydowanie tak”, a 21% „Raczej tak”, natomiast 11% badanych nie posiada zdania w tym temacie.

Rysunek 2. przedstawia informacje dotyczące źródeł, z jakich ankietowani czerpią wiedzę na temat euro.



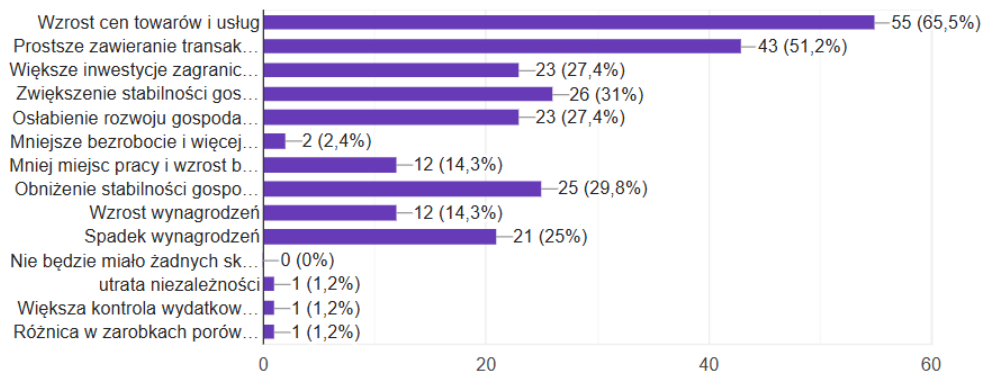
Rysunek 2. Informacje na temat źródła czerpania wiedzy o euro przez Polaków

Źródło: Opracowanie własne.

Wyniki zilustrowane na rysunku 2. przewyższają liczbę ankietowanych, gdyż respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednego źródła informacji na temat euro. Do głównych kanałów pozyskiwania tej wiedzy należą media tradycyjne (telewizja, radio

i gazety), co zadeklarowało 50% respondentów. Internet (Business Insider, Bankier.pl, Onet) wskazało 48,8% ankietowanych, a media społecznościowe (Facebook, Instagram, Twitter, TikTok) zostały wybrane przez 45,2% badanych. Rodzina i znajomi są źródłem informacji dla 35,7% uczestników badania. Wyniki analizy wskazują, że pomimo dominującej roli Internetu i mediów społecznościowych, które obecnie dla wielu stanowią główne źródła wiedzy, wymiana informacji bezpośrednio między członkami rodziny i znajomymi jest równie powszechna. Respondenci różnią się jednak stopniem kontaktu z tematyką euro. 11,9% nie wykazuje zainteresowania zagadnieniami związanymi z walutą, 8,3% posiada doświadczenie zawodowe w tym obszarze, a jedynie 1,2% zdobywa wiedzę w trakcie studiów.

Rysunek 3. obrazuje, jakie skutki, zdaniem ankietowanych, będzie miało dołączenie Polski do strefy euro.



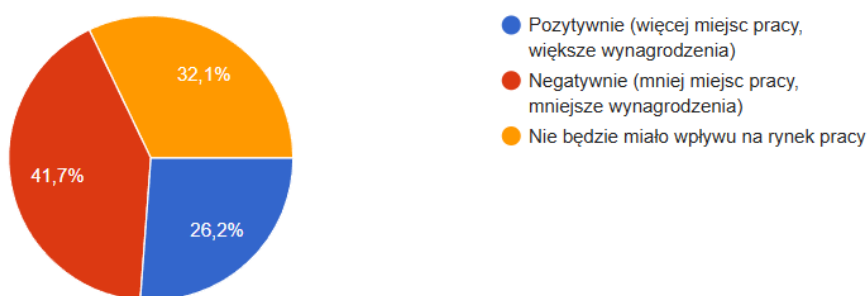
Rysunek 3. Zdanie respondentów na temat skutków dołączenia Polski do strefy euro

Źródło: Opracowanie własne.

Na pytanie 3. istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi, a także możliwość dodania własnej, przy czym ankietowani wybierali spośród następujących wariantów: wzrost cen towarów i usług, prostsze zawieranie transakcji międzynarodowych, większe inwestycje zagraniczne, zwiększenie stabilności gospodarczo-ekonomicznej, osłabienie rozwoju gospodarczego, mniejsze bezrobocie i więcej miejsc pracy, mniej miejsc pracy i wzrost bezrobocia, obniżenie stabilności gospodarczo-ekonomicznej, wzrost wynagrodzeń, spadek wynagrodzeń oraz brak jakichkolwiek skutków. Wśród badanych aż 65,5%, czyli zdecydowana większość, było zdania, że wprowadzenie euro w Polsce skutkuje wzrostem cen towarów i usług. Ankietowani obawiali się również, że konsekwencją przyjęcia nowej waluty będzie obniżenie stabilności gospodarczej państwa oraz spadek wynagrodzeń. Według 51,2% respondentów euro zwiększy prostotę zawierania transakcji

międzynarodowych, a 27,4% uważało, iż podniesie się poziom inwestycji zagranicznych. Część uczestników badania mogła jednocześnie dostrzegać pozytywne konsekwencje wprowadzenia euro, takie jak uproszczenie procedur związanych z transakcjami międzynarodowymi, a mimo to żywić obawy wobec samej zmiany waluty. Analiza wyników wykazała natomiast, że żaden z ankietowanych nie był zdania, iż przyjęcie euro pozostanie bez wpływu na gospodarkę polską.

Rysunek 4. przedstawia opinie ankietowanych na temat wpływu przyjęcia euro na rynek pracy w Polsce.

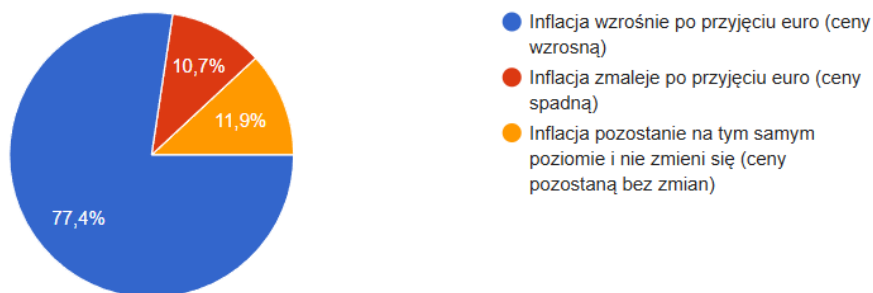


Rysunek 4. Zdanie ankietowanych na temat wpływu euro na rynek pracy w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

Temat wynagrodzeń jest niezwykle istotny dla rynku pracy, jednak zdanie badanych na temat wpływu przyjęcia euro na ten sektor w Polsce jest wyraźnie podzielone. Więcej jest respondentów (41,7%), którzy twierdzą, że zmiana waluty oddziaływać będzie w sposób negatywny na sferę zatrudnienia, powodując redukcję miejsc pracy i mniejsze wynagrodzenia. Według 26,2% ankietowanych wpłynie to pozytywnie na sektor pracy poprzez zwiększenie miejsc pracy i wzrost wynagrodzeń. Wielu respondentów (32,1%), jest zdania, iż wstąpienie do strefy euro nie będzie miało żadnego wpływu na rynek pracy w Polsce. Opinie ankietowanych pokazują, jak nieprzewidywalna może być gospodarka i jak ciężko społeczeństwu jednogłośnie określić skutki zmiany waluty.

Rysunek 5. obrazuje zdanie ankietowanych dotyczące wpływu przyjęcia euro na inflację w Polsce.

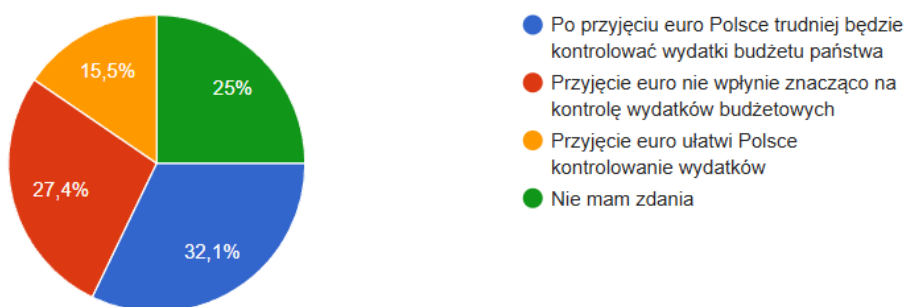


Rysunek 5. Zdanie respondentów na temat wpływu przyjęcia euro na ceny towarów i usług w państwie

Źródło: Opracowanie własne.

Według większości ankietowanych przyjęcie euro będzie skutkować wzrostem cen towarów i usług w Polsce. Badanie pokazuje, że znaczna większość badanych (77,4%) jest zdania, iż po przystąpieniu Polski do strefy euro inflacja wzrośnie. Natomiast według 10,7% badanych inflacja zmaleje po przyjęciu nowej waluty. Tylko 11,9% uważa, iż pozostanie ona na tym samym poziomie a zmiana złotego na euro nie wpłynie na ceny towarów oraz usług. Obniżenie inflacji nie musi jednak przekładać się na spadek cen towarów i usług, które mogą nadal wzrastać, choć w wolniejszym tempie.

Rysunek 6. pokazuje zdanie respondentów na temat kontroli wydatków budżetu państwa po przyjęciu euro.



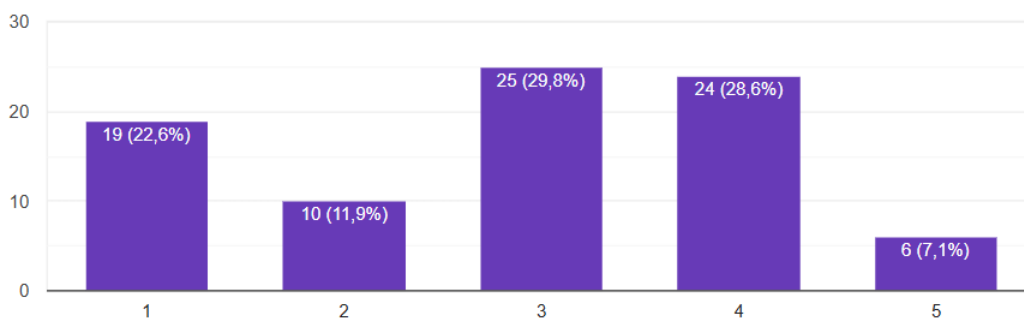
Rysunek 6. Ocena wpływu integracji monetarnej na efektywność zarządzania wydatkami publicznymi w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

Kwestią kluczową w procesie akcesji do strefy euro jest utrzymanie dyscypliny

finansów publicznych kraju. Rysunek 6. obrazuje, iż 32% badanych uważa, że zmiana waluty uczyni kontrolę wydatków budżetowych bardziej wymagającą, co może wynikać z konieczności dostosowania się do unijnych standardów nadzoru fiskalnego. Znaczny odsetek (25% respondentów) nie posiada w tej kwestii sprecyzowanego zdania. 27,4% ankietowanych prognozuje, że przyjęcie wspólnej waluty pozostanie bez wpływu na efektywność zarządzania budżetem a pozostałe 15,5% spodziewa się poprawy sytuacji budżetowej państwa. Grupa ta stanowi jednak statystyczną mniejszość w analizowanej próbie.

Na rysunku 7. zobrazowano stopień, w jakim ankietowani zgadzają się ze stwierdzeniem, iż wspólna waluta pozwoli na lepszą kontrolę długu publicznego oraz finansów w Polsce. W pytaniu wykorzystano pięciostopniową skalę Likerta, przy czym wybór 1 oznaczał - zdecydowanie się nie zgadzam, zaś 5- zdecydowanie się zgadzam.

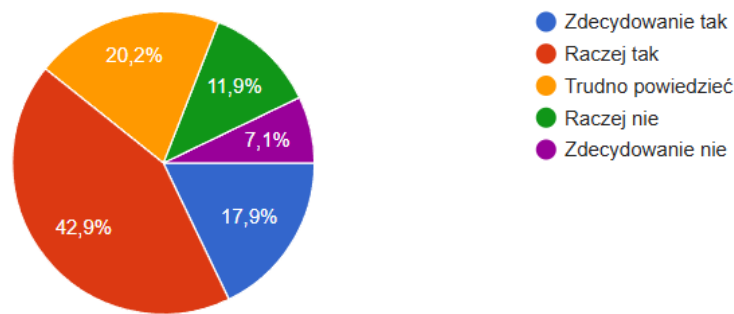


Rysunek 7. Opinia badanych dotycząca wpływu przyjęcia euro na poprawę kontroli finansów oraz długu publicznego w Polsce (skala 1–5)

Źródło: Opracowanie własne.

W badaniu przeanalizowano także opinie respondentów na temat wpływu waluty euro na efektywność kontroli długu publicznego w Polsce. Z danych wynika, iż największy odsetek respondentów (29,8%) zajął stanowisko neutralne, wybierając wartość środkową na skali ocen. Kolejne pod względem liczebności wskazania dotyczyły wartości 4 (raczej się zgadzam), którą wybrało 28,6% osób, oraz 1 (zdecydowanie się nie zgadzam), wskazanej przez 22,6% respondentów. Najrzadszym wyborem, odnotowanym u jedynie 7,1% ankietowanych, była ocena najwyższa (zdecydowanie się zgadzam). Rozkład tych odpowiedzi obrazuje wyraźną polaryzację opinii badanych w omawianym zakresie.

Rysunek 8. obrazuje opinie badanych na temat potencjalnych korzyści z przystąpienia do strefy euro w obszarze wymiany handlowej oraz wzmocnienia pozycji państwa na arenie międzynarodowej.

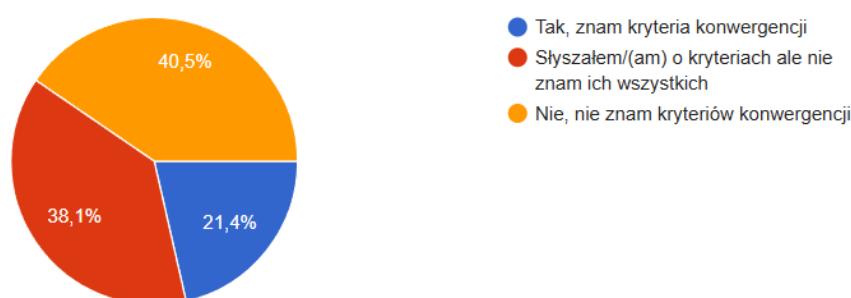


Rysunek 8. Ocena wpływu integracji monetarnej na usprawnienie obrotu towarowego oraz wzrost znaczenia politycznego Polski na arenie międzynarodowej

Źródło: Opracowanie własne.

Większość respondentów (ok. 60%) jest zdania, że wprowadzenie euro ułatwiłoby Polsce handel z innymi państwami Unii oraz poprawiło znacząco jej pozycję na arenie międzynarodowej. Zdania, że wprowadzenie euro zdecydowanie nie wspomogę handlu, jest tylko 7,1% respondentów. 20,2% badanych uważa, iż jest to trudne do określenia. Ankietowani częściej uważają, że euro wpłynie na handel głównie ze względu na brak konieczności przewalutowania oraz ryzyka z nim związanego.

Na rysunku 9. przedstawiono zdanie respondentów na temat ich znajomości kryteriów konwergencji.



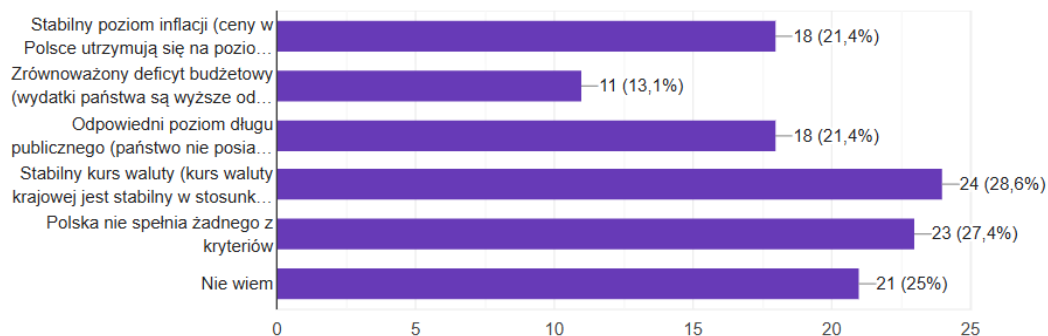
Rysunek 9. Znajomość kryteriów konwergencji

Źródło: Opracowanie własne.

Duża część ankietowanych (40,5% respondentów) nie posiada wiedzy na temat tego, czym są i jak działają kryteria konwergencji, natomiast 38,1% deklaruje, że kiedyś o nich słyszało, jednak nie potrafi ich wymienić. Najmniej liczną grupę (21,4%) stanowią osoby

deklarujące znajomość kryteriów, co może sugerować ich specjalistyczne wykształcenie lub pogłębione zainteresowanie tematyką integracji monetarnej.

Rysunek 10. przedstawia opinie badanych na temat stopnia spełnienia unijnych kryteriów konwergencji przez Polskę. Pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru, co oznaczało, że respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

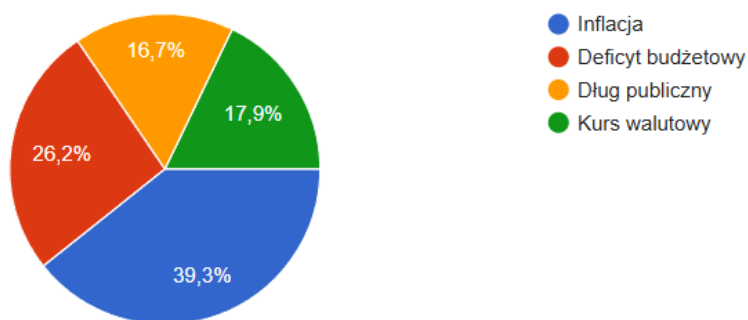


Rysunek 10. Opinie ankietowanych dotyczące stopnia spełnienia przez Polskę unijnych kryteriów konwergencji

Źródło: Opracowanie własne.

Jak zostało zilustrowane na rysunku 10. co czwarty ankietowany (25%) nie wie, jakie kryteria konwergencji są obecnie przez Polskę spełniane. Wśród pozostałych osób najliczniejsza grupa uznała, iż Polska posiada aktualnie stabilny kurs walutowy, a w dalszej kolejności wskazywano stabilny poziom cen, odpowiedni poziom długu publicznego oraz deficyt budżetowy nieprzekraczający unijnych wartości referencyjnych. Jednocześnie 27,4% ankietowanych wyraziło opinię, iż obecna sytuacja gospodarcza kraju nie świadczy o spełnianiu któregośkolwiek z kryteriów konwergencji, umożliwiających przyjęcie euro.

Rysunek 11. przedstawia opinie respondentów na temat tego, które z kryteriów konwergencji są, ich zdaniem, najistotniejsze w procesie przyjęcia euro.



Rysunek 11. Kryterium konwergencji, które według ankietowanych jest najważniejsze w procesie przyjęcia euro

Źródło: Opracowanie własne.

Prawie 40% respondentów uznało inflację za najistotniejsze kryterium w procesie przyjęcia euro. Wynik ten może wskazywać, że poziom inflacji jest przez ankietowanych postrzegany jako istotny miernik kondycji gospodarki, a także jako czynnik mający bezpośredni wpływ na ich sytuację ekonomiczną i jakość życia. Jako drugi wskazany został deficyt budżetowy, który wybrało 26,2% badanych, natomiast na trzecim miejscu uplasował się kurs walutowy, który za istotny uważało 17,9% respondentów. Najmniej ważnym aspektem okazał się dług publiczny, który wybrało jedynie 16,7% ankietowanych.

Na rysunku 12. przedstawiono zdanie respondentów dotyczące wpływu euro na zobowiązania w walucie krajowej, formułowane z perspektywy ich indywidualnych doświadczeń finansowych oraz aktualnej sytuacji kredytowej.

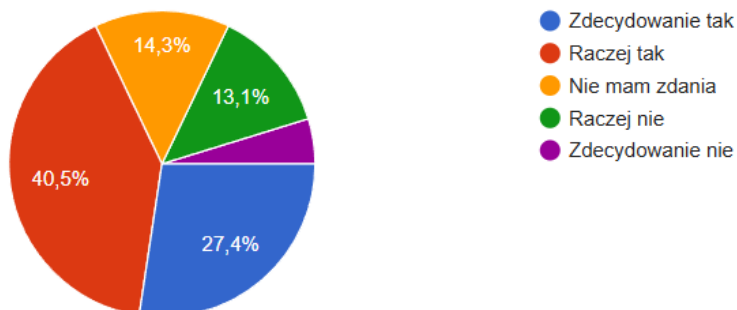


Rysunek 12. Opinie ankietowanych dotyczące wpływu wprowadzenia euro na kredyty denominowane w złotych

Źródło: Opracowanie własne.

Większość ankietowanych (około 60%) nie posiada kredytu. Analiza odpowiedzi wskazuje, że wśród osób posiadających zobowiązania kredytowe wyodrębnić można dwie grupy: osoby obawiające się wzrostu wysokości rat w wyniku przewalutowania oraz osoby, które nie wiążą z tym procesem istotnych obaw. Zaledwie 8,3% respondentów wskazało, że obawia się niejasności dotyczących sposobu przewalutowania kredytu ze złotych na euro. Wśród osób posiadających zobowiązania finansowe widoczna jest natomiast wyraźna tendencja do postrzegania wzrostu obciążeń kredytowych jako jednej z najważniejszych obaw związanych z przyjęciem euro.

Na rysunku 13. przedstawiono opinię ankietowanych dotyczącą pozostania przy złotym w kontekście bieżącej sytuacji gospodarczej Unii Europejskiej.

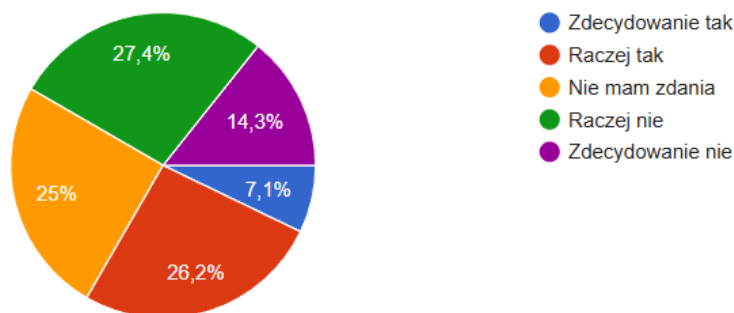


Rysunek 13. Opinie respondentów na temat przyjęcia euro w kontekście bieżącej sytuacji gospodarczej Unii Europejskiej

Źródło: Opracowanie własne.

Porównanie wyników przedstawionych na rysunku 13. z deklaracjami poparcia dla przystąpienia do strefy euro pozwala na wyciągnięcie istotnego wniosku. Obecnie część respondentów opowiadających się za przyjęciem wspólnej waluty w perspektywie długoterminowej, wykazuje sceptycyzm wobec jej wprowadzenia. Postawa ta wynika z krytycznej oceny bieżącego kierunku polityki gospodarczej Unii Europejskiej oraz mechanizmów decyzyjnych organów unijnych. Sugeruje to, iż obawy obywateli nie dotyczą samej waluty jako instrumentu płatniczego, lecz sposobu zarządzania strefą euro oraz kierunków integracji gospodarczej wyznaczonych przez instytucje UE. W rezultacie blisko 70% badanych popiera utrzymanie narodowej waluty w obliczu obecnej koniunktury.

Rysunek 14. przedstawia opinie respondentów dotyczące tego, czy przejęcie kontroli nad walutą przez Europejski Bank Centralny wpłynęłoby pozytywnie na stabilność ekonomiczną Polski.

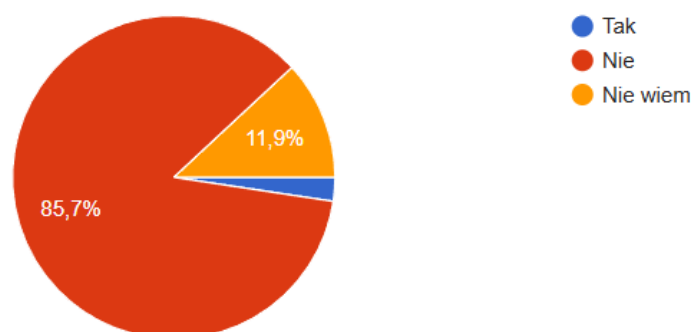


Rysunek 14. Opinia badanych dotycząca wpływu przejęcia kontroli nad walutą przez Europejski Bank Centralny na stabilność walutową i gospodarczą Polski

Źródło: Opracowanie własne.

W odniesieniu do roli Europejskiego Banku Centralnego w zakresie prowadzenia polityki pieniężnej w Polsce po przyjęciu euro, 25% respondentów nie ma sprecyzowanej opinii. Co istotne, odpowiedzi „Raczej tak” oraz „Raczej nie” uzyskały zbliżony odsetek wskazań, co obrazuje wyraźny podział zdań badanych w tej kwestii. Niewielu respondentów wybierało odpowiedzi skrajne, jednak odnotowano lekką przewagę (7%) opinii zakładającej ryzyko destabilizacji monetarnej Polski.

Rysunek 15. przedstawia, jak ankietowani oceniają poziom wiedzy Polaków na temat potencjalnych skutków wprowadzenia nowej waluty.



Rysunek 15. Zdanie ankietowanych dotyczące dobrego poinformowania obywateli o skutkach wprowadzenia euro

Źródło: Opracowanie własne.

Bez względu na poglądy dotyczące euro, aż 85,7% respondentów uważa, że polskie społeczeństwo nie posiada wystarczającej wiedzy na temat waluty europejskiej oraz

potencjalnych skutków jej wprowadzenia dla funkcjonowania gospodarki kraju. 11,9% osób nie ma sprecyzowanej opinii w tej kwestii, a tylko 2,4% respondentów uważa, iż społeczeństwo polskie jest dobrze poinformowane w tym temacie.

Rysunek 16. ilustruje poglądy Polaków dotyczące wpływu zmiany waluty na ich codzienne życie.



Rysunek 16. Opinia respondentów dotycząca wpływu zmiany waluty na codzienne życie Polaków

Źródło: Opracowanie własne.

47,6% respondentów uważa, że zmiana waluty negatywnie wpłynie na codzienne życie Polaków. Wynika to przede wszystkim z możliwego wzrostu cen produktów i usług, co stanowi główną obawę badanych. Mniejsza grupa (14,3% ankietowanych) jest zdania, iż wpłynie to na ich życie w pozytywny sposób, na przykład poprzez łatwiejsze podróżowanie. Relatywnie duża grupa respondentów (26,2%) wskazuje odpowiedź „Trudno stwierdzić”, natomiast według 11,9% ankietowanych codzienne życie w Polsce nie ulegnie odczuwalnej zmianie. Można zatem stwierdzić, że w obliczu znaczącej ingerencji w gospodarkę, jaką jest zmiana waluty, postawa społeczeństwa jest w dużej mierze determinowana troską o stabilność własnej sytuacji w bieżącej koniunkturze.

Zakończenie

Wstąpienie Polski do strefy euro jest tematem, który towarzyszy Polakom już od momentu wejścia tego państwa do Unii Europejskiej. Polska jest zobowiązana prawnie do przyjęcia euro w przyszłości, jednak zagadnienie, jakim jest zmiana waluty nie jest w istocie proste. Kryteria konwergencji, które należy spełnić, aby przyjąć euro, są wskaźnikiem stabilnej gospodarki. Obejmują one utrzymanie długu publicznego, inflacji, deficytu budżetowego oraz kursu walutowego w określonych granicach. Dla Polski oznacza to zapewnienie stabilności złotego.

Aspekt wprowadzenia euro nie ogranicza się wyłącznie do sfery gospodarczej. Obejmuje również wiele innych wymiarów, takich jak opinia publiczna, czyli kwestie społeczno-psychologiczne. Przyjęcie euro wiąże się także z aspektami politycznymi. Szanse kraju na wprowadzenie nowej waluty zależą od tego, czy rząd sprawujący władzę jest zwolennikiem, czy przeciwnikiem euro. W społeczeństwie polskim uwidacznia się konkretny mechanizm w postrzeganiu euro, który pozwoliło zauważyć badanie. Polacy po przystąpieniu swojego kraju do UE, charakteryzowali się otwartością na zmiany i darzyli walutę europejską dużym zaufaniem. Jednak ostatnie lata i polityka prowadzona przez UE nie spotkała się z aprobatą społeczną, przez co odczuwalna jest niechęć do przyjęcia nowej waluty. Opinie te potęguje fakt, jakim są częste zmiany gospodarcze w ostatnim czasie. Pandemia czy wojna na Ukrainie sprawiły, iż społeczeństwo stawia na stabilizację jaką daje im złoty.

Analiza opinii ankietowanych ukazała nastawienie polskiego społeczeństwa do przystąpienia do strefy euro przez Polskę. Respondenci przedstawili swoje opinie na temat tego jak zmiana waluty wpłynie na wskaźniki makroekonomiczne powiązane w pośredni lub bezpośredni sposób z ich życiem codziennym. W przypadku inflacji, większość Polaków uważa, że wzrośnie ona po przyjęciu euro. Takie przekonanie o potencjalnym wzroście cen stanowi główne źródło sceptycyzmu wobec wspólnej waluty. W przypadku głównych źródeł wiedzy na temat waluty, badani czerpią informacje z mediów społecznościowych, telewizji, radia, Internetu oraz od rodziny i znajomych. Większość Polaków uważa również, że społeczeństwo nie posiada wystarczającej wiedzy na temat wpływu wprowadzenia euro na funkcjonowanie gospodarki. Wielu badanych jest zdania, iż przy obecnie prowadzonej polityce Unii Europejskiej, Polska powinna pozostać przy swojej obecnej walucie, jaką jest złoty. Z ankiety można wywnioskować, iż Polacy nie darzą euro dużym zaufaniem i obawiają się, że po przyjęciu tej waluty ich obecny standard życia się pogorszy. Nie są oni do euro nastawieni przychylnie, gdyż obawiają się kolejnych transformacji w ekonomii, przy dynamicznych zmianach jakie mają ostatnio miejsce w gospodarce. Ich zdaniem złoty zapewnia stabilność i niezależność, której Polska w obecnych czasach potrzebuje.

Przedstawione wyniki badania ankietowego potwierdzają hipotezę badawczą, zgodnie z którą stosunek społeczeństwa polskiego do przyjęcia euro jest uwarunkowany zarówno sytuacją gospodarczą, jak i poziomem wiedzy na temat konsekwencji zmiany waluty. Analiza odpowiedzi respondentów wskazuje, że w ocenie zasadności przyjęcia euro istotne znaczenie przypisują oni zarówno sytuacji gospodarczej Polski, jak i kondycji gospodarczej pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Bibliografia

1. Cini M., Pérez-Solórzano Borragán N., *European Union Politics*, Oxford University Press, Oxford 2016.
2. Gajewski K. et al., *Integracja finansowa w Europie po wprowadzeniu euro. Przegląd literatury*, „Materiały i Studia - Narodowy Bank Polski”, 2012, nr 277.
3. Gronczewska E., *Stosunek wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej do waluty euro na przykładzie Danii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Polski*, „Przegląd Europejski”, 2013, nr 1.
4. Hadłów K., *Potencjalne koszty i korzyści przystąpienia Polski do strefy euro*, [w:] *Problemy gospodarki i rynku pracy*, red. M. Gasz i A. Politaj, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2024.
5. Łyżwa E., *Euro jako wspólna waluta Europy: narodziny systemu, jego rola i perspektywy dla Polski*, „Acta Scientifica Academiae Ostroviensis”, 1999, nr 4.
6. Michalczyk W., *Kryteria konwergencji polskiej gospodarki jako wyznacznik tempa integracji walutowej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, 2013, nr 756.